



Svet
Evropske unije

Bruselj, 22. september 2023
(OR. en)

13202/23

SOC 626
EMPL 446

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Konsolidacija in krepitev evropskih sistemov socialne zaščite – orientacijska razprava

V prilogi vam pošiljamo usmerjevalni dopis predsedstva na navedeno temo, ki bo podlaga za orientacijsko razpravo na seji Sveta (EPSCO) 9. oktobra 2023.

Konsolidacija in krepitev evropskih sistemov socialne zaščite

orientacijska razprava

Nedavne krize, zlasti pandemija in posledice vojne agresije Rusije proti Ukrajini za inflacijo, so pokazale, da so za ublažitev upada dohodkov gospodinjstev nujno potrebne politike s takojšnjimi rezultati. Te politike bi se morale osredotočati na najranljivejše, da bi se izognili trajnim negativnim učinkom, ki povečujejo neenakost, omejujejo priložnosti in nenazadnje srednje- in dolgoročno upočasnjujejo rast.

Vendar za ustrezno obravnavo socialnega učinka temeljnih družbenih in gospodarskih sprememb zgolj hiter in ciljno usmerjen odziv za rešitev takšnega izziva ni dovolj. Za učinkovito izvajanje akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic je potrebno tudi dejavno delo v zvezi s socialnimi posledicami teh temeljnih strukturnih izzivov, povezanih denimo z digitalnim in zelenim prehodom.

Čeprav te spremembe prinašajo pomembne priložnosti za evropske državljane in državljanke, bi lahko povzročile tudi večje neenakosti, na primer v smislu digitalnih vrzeli ali energetske revščine. Te razmere je treba ustrezno preprečevati in obravnavati s socialnimi politikami.

V zvezi s tem so države članice sprejele ali izvajajo reforme svojih sistemov socialne zaščite, kot so reforme nadomestil za brezposelnost, začasne oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost, včasih povezane s prekvalifikacijami, ter odpravljanje razlik v socialni zaščiti z izboljšanjem socialne zaščite samozaposlenih in ranljivih skupin. Kljub temu se pokritost teh skupin med državami članicami precej razlikuje.

Konsolidacija sistemov minimalnega dohodka je prav tako pripomogla k soočanju s posledicami teh kriz. Ključne elemente teh prizadevanj predstavlja zlasti delo držav članic na podlagi nedavno sprejetega priporočila Sveta, da bi razširile raven pokritosti s sistemi minimalnega dohodka, zmanjšale visoke stopnje neuveljavljanja, povezane s to vrsto prejemkov, in zagotovile dopolnjevanje med socialnimi ukrepi in ukrepi s področja dela.

Poleg finančne podpore bi bilo treba ljudi spremljati in usmerjati, da bi dosegli polno vključenost v družbo, tako s socialnega vidika kot na delovnem mestu, kar bi jim omogočilo vključevanje in sodelovanje na podlagi enakih pravic in priložnosti.

Nekatere države članice so zelo koristno uporabile sredstva Unije, kot so instrument NextGenerationEU in strukturna sklada, da bi te cilje dosegle v okviru svojih nacionalnih programov reform. Vendar kratkoročni ukrepi ne zadostujejo, zato morajo države članice sprejeti srednje- in dolgoročen pristop. Zato nekatere države članice začenjajo upoštevati pomen donosov socialnih naložb in kako zagotoviti njihovo ustrezno davčno obravnavo.

Da bi spodbudili konsolidacijo in okrepili socialno zaščito v Evropi, je treba izboljšati koordinacijo sistemov socialne varnosti, da bi se odzivali na spremembe v svetu dela. Zato je stalno sodelovanje v pogajanjih o predlogu za revizijo uredbe o koordinaciji sistemov socialne varnosti ključnega pomena.

Trenutno nove razmere v svetu dela, kot so t. i. „digitalni nomadi“ in delo na daljavo, od Evropske unije zahtevajo, da preuči njihove posledice za koordinacijo sistemov socialne varnosti, merila za določitev veljavne zakonodaje in vpliv na različna področja socialne varnosti.

Ob upoštevanju tega je *ad hoc* skupina Upravne komisije za koordinacijo sistemov socialne varnosti najprej usmerila svoja prizadevanja v primer delavcev na daljavo, ki redno opravljajo svojo dejavnost v državi članici, ki ni država članica, v kateri ima delodajalec sedež, da bi predlagala konkretne načine za soočanje s tovrstnimi okoliščinami. Kljub temu bo v naslednjem zakonodajnem ciklu morda potrebnih več ukrepov na ravni Unije.

Digitalna tehnologija obenem spreminja način medsebojne interakcije institucij. Države članice preučujejo nove načine za izboljšanje komunikacije med institucijami, državljani in državljanke, podjetji ter organi. Pri razmisleku o prihodnosti socialne zaščite je treba upoštevati digitalna orodja in umetno inteligenco, predvsem kot sredstvo za spodbujanje uveljavljanja pravic socialne varnosti ter okrepitev boja proti goljufijam in zlorabam. Nedavno sporočilo Komisije z naslovom „Digitalizacija na področju koordinacije sistemov socialne varnosti: olajšanje prostega gibanja na enotnem trgu“ povzema obstoječe pobude in predlaga konkretne ukrepe za prehod k bolj digitalno integriranemu sistemu koordinacije sistemov socialne varnosti.

Glede na navedeno in na podlagi nacionalnih izkušenj naj ministri in ministrice preučijo naslednja vprašanja:

- *Kakšne so posledice sprememb zaradi pandemije COVID-19 in posledic vojne agresije Rusije proti Ukrajini za inflacijo ter zelenega in digitalnega prehoda, ki jih trenutno doživljajo naše družbe, za sisteme socialne zaščite? Katere so prednostne naloge pri spodbujanju socialne zaščite?*
- *Eden od korakov naprej na področju socialne zaščite je bilo sprejetje priporočila Sveta o zadostnem minimalnem dohodku. Katere so glavne izkušnje, pridobljene pri izvajanju ustreznih sistemov na nacionalni ravni? Kako bi lahko socialno zaščito razširili na najranljivejše skupine?*
- *Ali tehnološki razvoj, zlasti umetna inteligenca, pomaga odpravljati obstoječe ovire pri koordinaciji sistemov socialne varnosti in omogočati lažjo komunikacijo med upravami po vsej Uniji? Ali bi lahko delili kakšne izkušnje v zvezi z uporabo tehnoloških inovacij za krepitev socialne zaščite?*